

Vergaderjaar 2013–2014

30 196

Duurzame ontwikkeling en beleid

Nr. 231

BRIEF VAN DE STAATSSECRETARIS VAN INFRASTRUCTUUR EN MILIEU

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 20 januari 2014

In het AO duurzaam hout van 4 december jl. is mijn voornemen besproken om het Maleisische certificatiesysteem voor duurzaam hout, MTCS¹, te erkennen als «duurzaam» in het inkoopbeleid van de overheid. In dit AO heb ik toegezegd:

- Een toelichting te geven op de juridische houdbaarheid van het intrekken van goedkeuring van MTCS over twee jaar
- Maleisië te verzoeken om inzicht te verschaffen in het beoogde traject van wetgeving en het wijzigen van de statuten om rechten van inheemse volken te verankeren.

Met deze brief informeer ik uw Kamer mede namens de staatssecretaris van Economische Zaken over de uitvoering van deze toezeggingen.

Juridische toets

De juridische toets waarom uw Kamer heeft gevraagd, is een belangrijk middel om in te schatten of toelating van MTCS voor het Nederlandse inkoopbeleid over twee jaar kan worden teruggedraaid. Ik heb hiertoe de mogelijkheid onderzocht om een beslissing te nemen die afwijkt van een oordeel van de toetsingscommissie inkoop hout (TPAC²). Ook is de mogelijkheid onderzocht om MTCS voor een periode van twee jaar te erkennen in het inkoopbeleid, waarna een nieuwe beslissing moet worden genomen.

De toets die ik heb laten uitvoeren, bevestigt dat de staatssecretaris van Infrastructuur en Milieu de bevoegdheid heeft om een beslissing te nemen die afwijkt van het niet-bindend advies van de toetsingscommissie TPAC. Deze bevoegdheid komt mij toe op twee gronden:

¹ Malaysian Timber Certification Scheme

² Timber Procurement Assessment Committee

Allereerst kan ik deze bevoegdheid ontleen aan het inkoopbeleid van de Rijksoverheid zelf.

De door TPAC uit te voeren procedure sorteert in een oordeel van TPAC omtrent de vraag of een certificatiesysteem (in casu MTCS) voldoet aan de in Nederland gehanteerde criteria voor duurzaam hout. Dit oordeel weegt weliswaar zwaar, maar heeft – zoals ook expliciet in het inkoopbeleid is vastgelegd – een niet-bindend karakter. Het inkoopbeleid voorziet derhalve in de mogelijkheid voor mij om op basis van een oordeel van TPAC een eigen afweging te maken.³⁴

Ook op basis van de Algemene wet bestuursrecht (de zgn. «*inherente afwijkingsbevoegdheid*»), bedoeld in artikel 4:84 Awb⁵ ben ik bevoegd om af te wijken van het inkoopbeleid, zelfs indien aan het inkoopbeleid geen argumenten zouden kunnen worden ontleend om anders te beslissen dan het advies van TPAC.

Voorwaarde voor zo'n beslissing is wel dat het onverkort uitvoeren van het inkoopbeleid voor MTCS wegens bijzondere omstandigheden onevenredige gevolgen zou hebben in verhouding tot de met het beleid te dienen doelen. Ik ben van mening dat die bijzondere omstandigheden hier aanwezig zijn. Voor een toelichting hierop verwijs ik naar de afwegingen in de brief die ik u op 2 december 2013 heb gestuurd mede namens de minister van Buitenlandse handel en ontwikkelingssamenwerking en de staatssecretaris van Economische Zaken.

De uitkomst van de juridische toets bevestigt dat ik kan besluiten om MTCS voor een periode van twee jaar te erkennen. Die periode van twee jaar is vastgesteld op basis van de toezegging van het bestuur van het certificatiesysteem MTCS en van de Maleisische overheid dat het komende jaar aanvullende inspanningen worden verricht om te bewerkstelligen dat MTCS binnen twee jaar volledig voldoet aan de inkoopcriteria van de rijksoverheid. Na het verstrijken van die periode zou deze erkenning komen te vervallen en moet er een nieuwe beslissing worden genomen over de status van MTCS.

Verzoek om informatie aan Maleisië

Op basis van gesprekken met de Maleisische autoriteiten kan ik u het volgende berichten over het traject van wetgeving om de rechten van inheemse volken te verankeren. Er is door de nationale mensenrechtencommissie van Maleisië in april vorig jaar een rapport uitgebracht, genaamd «National Inquiry into the Land Rights of Indigenous Peoples in Malaysia».

Dit rapport is openbaar en te vinden op de website www.forestpeoples.org.

Inmiddels is een taskforce belast met het nader adviseren van de regering op het gebied van de implementatie van de aanbevelingen uit «The National Inquiry». Het mandaat van de taskforce strekt zich uit tot:

- het evalueren van de bevindingen en aanbevelingen uit het rapport;
- het verzamelen van aanvullende informatie (indien van toepassing);

³ Dit is ook bepaald in Annex I van de Dutch Timber Procurement Policy, version 4.0, December 2010 (User Manual), paragraaf 3.8 en paragraaf 5.2.

⁴ Dat het oordeel van TPAC niet-bindend is, is ook bevestigd in het vonnis van de kortgedingrechter van de rechtbank 's-Gravenhage, 20 juni 2011, ECLI:NL:RBSGR:2011:BQ8470, r.ov. 4.3.

⁵ In artikel 4:84 Awb is bepaald dat het bestuursorgaan handelt overeenkomstig de beleidsregel, tenzij dat voor één of meer belanghebbenden gevolgen zou hebben die wegens bijzondere omstandigheden onevenredig zijn in verhouding tot de met de beleidsregel te dienen doelen.

- het rekening houden met de rechten, belangen en meningen van alle belanghebbenden;
- het ontwikkelen en integreren van aanbevelingen voor korte termijn en lange termijn maatregelen om bestaande wettelijke, beleidsmatige en administratieve tekortkomingen aan te pakken.

Het is de bedoeling dat het rapport van de taskforce komend jaar wordt aangeboden aan de regering die het dan voor verdere bespreking aan zal bieden aan het parlement.

Met de implementatie van het rapport van de taskforce zal waarschijnlijk wel enige tijd gemoeid zijn, aangezien het hier complexe materie betreft die gevoelig ligt. Tegelijkertijd kan geconstateerd worden dat de nationale mensenrechtencommissie van Maleisië wel de moed heeft gehad om in «The National Inquiry» kritische noten te kraken over dit onderwerp. Bovendien heeft de Maleisische overheid serieuze opvolging gegeven aan «The National Inquiry» door een taskforce in te stellen en minister Paul Low tot voorzitter te benoemen. Paul Low is als minister verantwoordelijk voor goed bestuur en integriteit en was eerder voorzitter van Transparency International.

Toelichting

Bovengenoemd traject heeft betrekking op de wet- en regelgeving in Maleisië ten aanzien van de rechten van inheemse volken. Het doorlopen van dit traject is op zichzelf geen voorwaarde binnen het Nederlandse inkoopbeleid voor duurzaam hout, maar dient ter ondersteuning van de bovenwettelijke regels waaraan bosbeheerders in Maleisië moeten voldoen om hun hout met een MTCS-certificaat te mogen verkopen.

Wettelijke verankering van rechten van inheemse volken is een belangrijke manier om correcte naleving van de MTCS-criteria op dit punt te ondersteunen. Als er een wettelijke plicht bestaat om inheemse volken te betrekken bij besluitvorming over bosbeheer, zullen bosbeheerders immers eerder geneigd zijn om de specifieke voorschriften van MTCS op dit punt op te volgen.

Bovendien zijn inheemse volken er uiteindelijk bij gebaat als hun rechten niet alleen door een certificatiesysteem worden beschermd dat op een beperkt gebied van kracht is, maar door de generieke wetten in een land. Het feit dat Maleisië serieus aan de slag is met dit wettelijke traject, is dan ook bemoedigend.

De Staatssecretaris van Infrastructuur en Milieu,
W.J. Mansveld